

ERASMUS+

FOOD ETHICS
LT IT BG

Food ethics and synergy

2023-2-LT01-KA210-VET-000175319
Food Ethics for Future Farming and
Restaurant Leaders

Co-funded by
the European Union

Žaidėjų vaidmenys

Ūkininkai

Tie, kurie augina pasėlius, augina gyvulius ir tiekia žaliavas.

Pagrindiniai rūpesčiai: produktyvumas, sąžiningos pajamos, dirvožemio ir vandens tvarumas, gyvūnų gerovė, prisitaikymas prie politikos ir klimato kaitos.

Dilemos: tradicijų ir inovacijų, pelno ir aplinkos balansavimas.

Maisto tiekėjai

Žaliavas paversti patiekalais ir pristatyti juos vartotojams.

Pagrindiniai rūpesčiai: pelningumas, meniu dizainas, klientų poreikiai, maisto švaistymas, etiškas tiekimas.

Dilemos: pigus importas ir vietinė gamyba, įtraukūs meniu, tvari pakuotė.

Vartotojai

Gyventojai perka ir valgo maistą.

Pagrindiniai rūpesčiai: kaina, prieinamumas, sveikata, patogumas, etiškas vartojimas.

Dilemos: pigaus ir tvaraus maisto pasirinkimas, pasipriešinimas dezinformacijai, maisto švaistymas namuose.

Politikos formuotojai

Maisto sistemą reguliuojančios vyriausybės ir institucijos.

Pagrindiniai rūpesčiai: aprūpinimas maistu, sveikatos standartai, subsidijos, klimato tikslai, teisingumas maisto grandinėje.

Dilemos: apmokestinimas, subsidijos, lobistų spaudimo ir piliečių poreikių suderinimas.

Žaidimo taisyklės

Žaidėjų skaičius: 4-20. **Reikalavimai:** 100 kortelių, taškų lapas, stebėjimo matrica.

Žaidimo eiga

Suskirstykite žaidėjus į 4 žmonių grupes.

Priskirkite kiekvieną vaidmenį: ūkininkas, maisto tiekėjas, vartotojas, politikos formuotojas.

Įvykių kortų kalades padėkite centre.

Raundo pradžia: Ištraukite vieną įvykio kortelę. Garsiai ją perskaitykite.

Diskusijos etapas (5 minutės): Kiekvienas vaidmuo pristato savo poziciją, gindamas savo interesus, dėl kito vaidmens įvykio kortelės.

Derybų etapas (5 minutės): Žaidėjai turi priimti grupinį sprendimą, subalansuodami pelną, etiką ir tvarumą.

Galimybės: balsavimas, sutarimas, kompromisas.

Sprendimo rezultatas: mokytojai įvertina, ar grupės sprendimas buvo etiškas, bendradarbiaujantis ir tvarus.

Kitas etapas: Ištraukite naują kortelę ir pakartokite.

Žaidimo pabaiga: Po 4-5 raundų komanda apmąsto sprendimus ir rezultatus.

Taškų skaičiavimas

- Etiškas elgesys (+2 taškai)
- Bendradarbiavimas ir kompromisas (+2 taškai)
- Trumparegiškas / savanaudiškas elgesys (-1 taškas)

Mokytojo vadovas

Žaidimo tikslai

- Skatinti kritinį mąstymą apie maisto etiką.
- Praktikuoti perspektyvos nagrinėjimą (rodykite pavyzdį).
- Skatinti derybas, bendradarbiavimą ir pilietinį įsitraukimą.
- Ugdyti į ateitį orientuotą mąstymą (2030–2050 m. scenarijai).

Mokytojo vaidmuo Žaidimo metu

- Skatinti diskusiją nepateikiant atsakymų.
- Užtikrinti, kad visi vaidmenys būtų gerbiami ir aktyvūs.
- Naudoti stebėjimo matricą studentų įsitraukimui ir etiniam mąstymui stebėti.
- Vidutinio ilgio aptarimas pabaigoje (10–15 min.)

Paruošimas

- Atsispausdinkite korteles ir vaidmenų lapus.
- Trumpai supažindinkite studentus su etikos svarba maisto sistemose.
- Suskirstykite į grupes po 4 ir paskirstykite vaidmenis atsitiktine tvarka arba savo nuožiūra.

APTARIMO GAIRĖS

1 Žingsnis – refleksijos klausimai (mokiniams)

- Kurias dilemas buvo sunkiausia išspręsti? Kodėl?
- Ar kada nors pakeitėte savo nuomonę išgirdę kito vaidmens argumentą?
- Kaip bendradarbiavimas padėjo ar trukdė rasti sprendimą?
- Ar vertinimo sistema teisingai įvertino etišką elgesį?
- Kas jus labiausiai nustebino kitų vaidmenų perspektyvose?

2 Žingsnis – Mokytojo apibendrinimas

- Pateikite puikaus bendradarbiavimo ar etinio mąstymo pavyzdžių.
- Susiekite dilemas su realaus pasaulio problemomis (klimato kaita, maisto švaistymas, vartotojų pasirinkimai).
- Skatinkite mokinius pagalvoti apie savo vaidmenį šiuolaikinėje maisto sistemoje.

3 Žingsnis – teigiamo poveikio vertinimas

- Palyginkite stebėjimo matricos balus prieš ir po.
- Naudokite studentų klausimynus (savianalizę), kad įvertintumėte:
  - Maisto etikos supratimas
  - Dalyvavimas grupinėje diskusijoje
  - Noras elgtis etiškai realiame gyvenime

Stebėjimo matrica

Studento vardas ir pareigos:

Roundas:

Kriterijus	Indokatoriai	Įvertinimo skalė (1 = žemas, 5 = aukštas)	Komentarai
Dalyvavimas	Įsitraukimas į rolę ir diskusiją		
“Perspektyvumas”	Supranta ir perteikia rolės požiūrį		
Etinis pagrindimas	Atpažįsta etines dilemas		
Bendradarbiavimas	Ieško kompromiso ir susitarimo		
Kritinis mąstymas	Siūlo kūrybingus sprendimus		
Pagarba	Klauso ir vertina kito nuomonę		

Mokytojai gali pildyti kiekvieno raundo metu kiekvienam mokiniui.

TušČias puslapis

VARTOTOJAS

KAIP KLIENTAI GALI
REKLAMUOTI VIETINĮ,
TVARŲ MAISTĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR VARTOTOJAI
TURĖTŲ DAŽNIAU
RINKTIS EKOLOGIŠKUS
PRODUKTUS?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR VERTA MOKĖTI
PAPILDOMAI UŽ
EKOLOGIŠKĄ MAISTĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP GALIME PAREMTI
EKOLOGIŠKAI
ŪKININKAUJANČIUS?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP MES,
VARTOTOJAI, GALIME
SUMAŽINTI MAISTO
ŠVAISTYMĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR TIK KLIENTŲ
PASIRINKIMAI DARO
ĮTAKĄ ŽALIAJAM
ŪKININKAVIMUI?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KIEK RESTORANO
POLITIKA VEIKIA
LOJALUMĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KIEK SVARBI YRA
EKOLOGIŠKA
PAKUOTĖ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

EKOLOGIŠKA IR
ĮPRASTA: Į KĄ
ATKREIPTI DĖMESĮ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP ATSLIEPIMAI
GALI PAGERINTI
TVARŲ TIEKIMĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR / KAIP VARTOTOJAI
TURĖTŲ SIEKTI
SAŽININGO DARBO?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR AUGALINĖS
DIETOS PALAIKO
TVARUMĄ?
PRIVALUMAI IR
TRŪKUMAI

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP ŠVIETIMAS GALI
SKATINTI
EKOLOGIŠKĄ
MITYBĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP PAREMTI
ŪKININKUS, KAI
TRŪKSTA VIETINIŲ
PRODUKTŲ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR TURĖTUME
RINKTIS EKOLOGIŠKAI
SERTIFIKUOTUS
RESTORANUS?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR SKAIDRUMO
REIKALAVIMAS
PADEDA?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP GALIME
SKATINTI
BENDRUOMENĖS
REMIAMUS ŪKIUS?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR BIUDŽETAS RIBOJA
EKOLOGIŠKUS
PASIRINKIMUS?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP IŠSIRINKTI
TVARIAI UŽAUGINTAS
JŪROS GĖRYBES?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP SOCIALINIUIOSE
TINKLUOSE GALIMA
SKATINTI
EKOLOGIŠKĄ
MITYBĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP GALĖTUME
ŠVIESTI KITUS APIE
TVARUMĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR „ŽALIAS MAISTAS“
DARO ĮTAKĄ
APSIPIRKIMUI?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KOKIOS PASKATOS
REMIA EKOLOGINĮ
ŪKININKAVIMĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP KLIENTAI GALI
BENDRADARBIAUTI
SU ŪKININKAIS?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KOKS KLIENTŲ
VAIDMUO NUSTATANT
SAŽININGĄ
KAINODARĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP KLIENTAI GALI
PASKATINTI
RESTORANUS
SUMAŽINTI PLASTIKO
NAUDOJIMĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR KLIENTAI TURĖTŲ
TEIKTI PIRMENYBĘ
SEZONINIAMS
PRODUKTAMS?
KAIP?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP MAITINIMO
PASIRINKIMAI GALI
PAVEIKTI APLINKOS
SVEIKATĄ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

AR KLIENTAS TURI
TEISĘ KLAUSTI APIE
MAISTO KILMĘ?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KAIP GALĒTUME
PAREMTI SMULKIUS
VIETOS ŪKIUS?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

KOKI VAI DMENI
VARTOTOJAI ATLIEKA
MAŽINANT ANGLIES
PĒDSAKA?

VARTOTOJAS

VARTOTOJAS

Co-funded by
the European Union

VARTOTOJAS

Co-funded by
the European Union

VARTOTOJAS

Co-funded by
the European Union